

Десет години Historia naturalis bulgarica

Алекси ПОПОВ

В края на 1999, една година преди началото на третото хилядолетие, читателят имаше вече в ръката си десетата книжка на изданието на Националния природонаучен музей (НПМ) Historia naturalis bulgarica. От отпечатването на първата книжка бяха изминали точно десет години. С течение на времето научната поредица на музея изгради своя авторитет, стана търсена както от автори за публикуване на резултатите от техните изследвания, така и от специалисти и любители, интересувачи се от природните науки. Тя е известна и извън пределите на страната и подпомага набавянето на литература за библиотеките на БАН, като се обменя през различните години срещу списания на 100 до 200 научни институции в чужбина.

Предшествениците

Със 110-годишната си история НПМ е едно от най-старите научни учреждения в България. В продължение на повече от половин век до Втората световна война при отсъствието на специализирани институти Царският естественоисторически музей, родоначалник на НПМ, е заемал централно място в развитието на естествените науки у нас. Съществена роля за високия международен престиж на музея е изграто неговото списание **"Известия на Царските природонаучни институти в София"** (ИЦПИС) или "Mitteilungen aus den Königlichen naturwissenschaftlichen Instituten in Sofia - Bulgarien" (**16 тома, 1928 - 1943**) благодарение на сериозните научни приноси на изтъкнати чуждестранни и български зоолози и ботаници, описанието на 260 нови за науката таксона и форми животни и растения и отпечатването на повечето статии на чужди езици. Тези достойнства и отличното полиграфско качество направиха от ИЦПИС едно от най-добрите научни списания в България.

Цар Борис III е инициатор на създаването на списанието и предлага неговото название. Той финансира със собствени средства Царските природонаучни институти, техния персонал и редица теренни изследвания в страната, в които често участва лично. Целите, поставени с издаването на ИЦПИС, обхващат публикуването на научни статии главно върху фауната и флората на България и съседните страни на учените от Царските институти, на други български зоолози и ботаници върху материали от колекциите на Царския музей и на чуждестранни учени върху колекциите на музея и върху материали от техни посещения у нас; запознаването на чуждестранната научна общественост с дейността на Царските институти и на българските естественици чрез публикуване на статии за историята на институтиите и биографии на изтъкнати природоизпитатели, на анотации на чуждестранна литература върху фауната на България и на библиографии за определени области на науката. Един преглед на съдържанието на отделните томове показва, че тези цели са изпълнени.

Издавани и редактирани от акад. г-р Иван Буреш, ИЦПИС са отпечатвани по един том годишно в Придворната печатница и в Печатница П. Глушков в тираж 700 екз. Общият обем на 16-те тома е 3800 стр. В тях са публикувани 168 статии, от които 129 по зоология. От статиите 39 са на български, 121 на чужди езици (109 на немски) и 8 на два езика. Автори на статиите са 77 учени, от които 15 българи и 62 чужденци. Списанието е изпращано на 288 институти, музеи и академии в 137 града на 33 страни в чужбина и на 55 институции и лица у нас. В замяна са получавани 384 чуждестранни и 44 български периодични издания.

През 1947 от Царския музей се създават три института към БАН, а експозиционната част и повечето колекции под името Природонаучен музей стават част от Зоологическия институт. Скоро започва и издаването на списание, първите 9 тома от което се наричат "Известия на Зоологическия институт" (1951 - 1960). След това музея загубва частичната си самостоятелност и става секция в института, а списанието променя името си на **"Известия на Зоологическия институт с музей"** (ИЗИМ) или "Bulletin de l'Institut de zoologie et musee" (том 10 - 41, 1961 - 1974). В състава на секцията няма научен персонал, но повечето статии в ИЗИМ са изработени въз основа на нови зоологически материали на сътрудниците на института с музей или на старите колекции от времето на Царския музей.

Трудното начало

През 1974 музея възстанови своята самостоятелност и доби национален статут, като името му се промени на НПМ. Първите задачи на

ръководството му начело с акад. Иван Костов бяха изготвянето на планове за нова експозиция, създаването на самостоятелна библиотека и издаването на периодично списание на НПМ. И докато първите две се осъществиха още през първата година след обособяването на музея като научно звено към Президиума на БАН, за изпълнението на третата задача се наложи преодоляването на сериозни пречки в продължение на много години.

Научният секретариат на БАН в заседанието си на 25.7.1975 (протокол 28, точка 13) реши да се издава поредица на НПМ от 1978 г. и да се уточни нейния характер и предназначение от НПМ и Издателството на БАН. На 21.6.1976 НПМ изпрати до Редакционно-издателския съвет (РИС) на БАН типология на поредицата и предложение за редакционна колегия. Типологията съдържаше тематичния обхват, нивото, читателския кръг, периодичността, формата и езиците на изданието. Същевременно НПМ изпрати до Издателството на БАН издателския си план за 1978 със съдържанието и обема на кн. 1, както и перспективен тематичен план за 1978 - 1980 с първите три книжки на поредицата. Първоначално предложеното заглавие на поредицата бе "Acta Musei Historiae Naturalis Sofiae", като макетът на корицата, съдържащ емблемата на НПМ, беше изработен лично от акад. Ив. Костов. Отговорът на предложението дойде от Директорския съвет на Единния център по биология (ЕЦБ) при БАН, който на 3.12.1976 (протокол 36) реши да не се издава поредицата на НПМ. От този момент започна едно дълго ходене по мъките. Мотивировка за решението липсваше, но неофициално като причина бе посочено евентуално дублиране със специализираните поредици на Института по зоология, Института по ботаника (към ЕЦБ) и Геологическия институт (към ЕЦ по науките за Земята) при БАН. Отхвърлянето на изданието от ЕЦБ бе неправилно, тъй като НПМ като самостоятелно звено към Президиума на БАН не беше подчинен на ЕЦБ. Всяка следваща година предложението до РИС бе подновявано с обосновката, че поредицата има специфичен характер с предвидените в първите книжки рубрики за история на природните науки, музейно дело, природонаучни музеи и колекции, консервация и експониране, събития и дати. И всяка година РИС систематично го отхвърляше.

Няколко години по-късно тактиката бе сменена. НПМ предложи на институтите на БАН по зоология, ботаника и геология да изразят мнението си за необходимостта от печатна поредица на музея, а след това на 25.2.1983 представи техните положителни мнения на Президиума на БАН с молба да разреши издаването. Въпреки благосклонното отношение на главния научен секретар на БАН акад. Благовест Сендов опитът завърши отново с неуспех, защото председателят на РИС проф. Стойко Божков поиска на 14.3.1983 Президиумът на БАН да задължи НПМ да осигури продажбата поне на 500 екз. от всяка книжка на поредицата.

Това искане бе учудващо, защото никой институт на БАН не обменяше или продаваше толкова голям тираж от своите издания.

В новите си постъпки от 23.10.1984 НПМ предложи поредицата да се нарича "**Historia naturalis bulgarica**" (HNB). По това време седем ръкописа вече очакваха отпечатването си. Този път Президиумът на БАН реагира бързо и по предложение на заместник председателя на БАН акад. Николай Тодоров реши издаването на поредицата като орган на НПМ да започне от 1.1.1985. Първата книжка бе включена в плана за 1987, предадена през юни 1987 и отпечатана през февруари 1989.

Списанието

Официално HNB се счита за печатна поредица. За списание у нас се приемат изданията с най-малко четири книжки годишно. Но българските зоолози, ботаници и геолози го наричат "списанието на НПМ". Основните тенденции в развитието на HNB в течение на десетте години са увеличаване обема на книжките, слабо намаляване на интервалите на отпечатването им, увеличаване на относителния дял на статиите на чужди езици, преминаване от издаване в Издателството на БАН към самостоятелно издаване от НПМ, подобряване качеството на илюстрациите.

HNB е периодично издание без точно определен интервал между книжките. Обикновено излиза една книжка годишно. През 1992 и 1994 поради липса на средства при затрудненото състояние на БАН и страната не е отпечатвана книжка. През 1997 са излезли две книжки.

Първите 5 книжки (до 1995) са издадени от Издателството на БАН и отпечатани в Печатницата на БАН. Те имат еднотипна многоцветна корица с грубо стилизирана рисунка на рядък или забележителен експонат в музея на челната си корица и цветна снимка с обяснителен текст на български и английски за същия експонат на четвъртата страница на корицата. След като БАН престана да финансира научните поредици, НПМ се принуди да се грижи сам за издаването на HNB. Кн. 6 е отпечатана в "Евентус" ООД, София (1996), кн. 7 - в "Комел софт плюс" ООД, Благоевград (1997), а кн. 8 до 10 - в "Искър" ЕООД, София (1997 - 1999). Последните пет книжки са също с еднотипна, но двуцветна корица с емблемата на НПМ. Опасността от прекратяване на издаването на HNB поради липса на средства беше предотвратена благодарение на съдействието на Министерството на околната среда и водите. Учените в НПМ и българската природонаучна общественост изказват голямата си благодарност на ръководството на министерството за решаващата и навременна подкрепа. Отпечатването на кн. 6, 9 и отчасти 7 е финансирано от министерството, а кн. 8, 10 и част от 7 са издадени със

собствени средства на НИМ. В последните пет книжки е подобро качество на илюстрациите, въведено е начало на всяка статия на нечетна страница, създадена е рубриката "Кратки беложки", използвана е по-качествена хартия, кориците са от по-дебел картон. Извършени са и други промени в техническото оформяне на статиите. С тях се разчупват задължителните домогава рамки и правила на Издателството на БАН и с това ННВ прави крачка за доближаване към оформянето на западните научни списания.

В състава на редакционната колегия (РК) през цялото десетилетие са влизали ст.н.с. Красимир Кумански и ст.н.с. Алекси Попов. Отговорни редактори са: Кр. Кумански (на първите 5 книжки) и ст.н.с. Петър Берон (на следващите 5 книжки). Секретар на РК през цялото време е Ал. Попов. Членове на РК през различно време са: ст.н.с. Донка Недева (1989), н.с. Николай Спасов (1989-1995), ст.н.с. Николай Андреев (1993-1994), Кр. Кумански, ст.н.с. Стоице Андреев и ст.н.с. Златозар Боев (от 1996). При самостоятелното издаване от НИМ на последните пет книжки се оказва необходимо извършването със собствени сили на голяма част от предпечатната подготовка с цел поевтиняване на издаването, както и на научно и стилово редактиране за уеднаквяване на някои стандарти в отделните статии, техническо редактиране за оформянето на статиите и езиково редактиране на английски. За кн. 6 - 10 научното и стилово редактиране е извършено от Ал. Попов, езиковото редактиране - от Екатерина Абаджиева (кн. 9 - 10), а техническото редактиране - от Станислав Абаджиев (кн. 6), Милена Горанова (кн. 7 - 9) и Мая Мандалиева (кн. 10).

Първата книжка на ННВ има най-голям тираж - 600 броя. По-късно поддържането на такъв тираж се оказва невъзможно и бройката се променя във всяка следваща книжка. Най-малък е тиражът на кн. 2, 6 и 7 - от 250 до 300. При кн. 3 - 5 той се движи между 400 и 500 и едва след 1997 се стабилизира на 350 броя за кн. 8 - 10. Някои книжки са напълно или почти изчерпани поради недостатъчен тираж (кн. 2, 5 и 7) или поради големия интерес към юбилей на НИМ (кн. 3).

Общият обем на десетте книжки е 1144 страници. Големината на първите пет книжки е между 76 и 92 стр. с изключение на кн. 3, посветена на стогодишнината на НИМ. През 1991 беше договорено издаването на две книжки, едната от които да съдържа само материали, свързани със събитието. След като това не можа да се осъществи, кн. 3 излезе с увеличен с 50 % брой на страниците. При последните пет книжки обемът постоянно нараства от 100 (кн. 6) до 164 стр. (кн. 10).

ННВ участва в редовния книгообмен, извършван от Централната библиотека на БАН. Първоначално се обменяше със 184 научни учреждения в чужбина. Впоследствие този брой намаля и през последните години е между 120 и 95. Основна причина за намаляването са големите пощенски разходи.

Статиите

Общо в десетте книжки на изданието са отпечатани 143 статии, от които 29 са кратки бележки. Основните статии се разпределят почти по равно на български (52) и английски (49), а съвсем малък брой са на други езици (немски - 6, френски - 5, руски - 1 и на два езика - 1). Кратките бележки поради характера си са почти изцяло на български (28), а само 1 е на английски. С течение на годините относителният дял на статиите на чужд език нараства. Това се прави целенасочено, за да се засили интересът към поредицата в чужбина. В първите 4 книжки на 30 статии на български се падат 11 на други езици, а в следващите 6 книжки са отпечатани 22 статии на български и 50 на чужди езици.

Един преглед на съдържанието на отделните статии ни позволява да установим оригиналния принос в тях. Тук ще бъдат споменати само таксономичните и фаунистичните постижения, тъй като те могат лесно да се изразят с обобщени данни. Таксономичният принос се състои главно в описването на 21 нови вида и 4 нови подвида от България, Гърция, Северна Корея, Мексико и Куба, всички събрани по време на експедиции на музея. Публикувани са и други таксономични процедури като обявяването на 4 вида и 2 подвида за нови синоними, заместването на 1 преокупирано име с ново, даването на нов статус на 1 таксон и поправянето на 2 имена. Фаунистичният принос обхваща съобщаването като нов за Европа на 1 вид; като нови за България на 2 кохорти, 4 надсемейства, 11 семейства, 5 подсемейства, 20 рода, 1 подрод и 163 вида и подвида; като нови за Албания, Македония, Гърция, Турция, Непал, Индия, Шри Ланка, Индонезия, Тайланд, Виетнам и Северна Корея общо на 7 рода, 5 подрода и 53 вида и подвида.

Богат е спектърът от автори на отделните статии. Общият им брой е 61. Тъй като изданието е печатен орган на НПМ, естествено е най-голяма част от авторите да са учени в музея - 20 (или 33 % от авторите, написали 72 % от основните статии и почти всички кратки бележки). Значителен дял имат и сътрудниците в Института по зоология при БАН - 14 (или 23 % с 8 % от основните статии), а по-скромно е участието на други институции в София - 15 (или 25 %: други институти на БАН, неправителствени организации, Софийски университет и др.) и на институции в провинцията - 8 (или 13 %, половината от тях от музеи). Само 4 автора са чужденци (7 %). Ето списъкът на всички статии, подредени по азбучен ред на кирилица, публикувани в десетте книжки.

АНДРЕЕВ Н. 1993. Материали и критични бележки за флората на България.

4: 29-38

АНДРЕЕВ S. 1997. Contribution à l'étude des Isopodes terrestres de Grèce. 6. *Cordioniscus kalimnosi* n. sp. (Isopoda: Oniscidea: Styloniscidae).

7: 13-16

- АТАНАСОВ Н., Е. ВАСИЛЕВА. 1990. Нови видове пчели (Hymenoptera, Apoidea) за фауната на България. 2: 12-18
- БЕРОН П. 1989. В памет на академик г-р Иван Буреш. 1: 79-80
- БЕРОН Р. 1995. Revue des recherches sur les Acariens terrestres (ordre Acariformes, sous-ordre Prostigmata) en Bulgarie. 5: 3-12
- БЕРОН Р. 1995. A new larval species of *Neotrombidium* (Acariformes, Actinedida: Neotrombidiidae) from Cuba. 5: 13-18
- БЕРОН П. 1995. Експедицията на НИИМ "Югоизточна Азия - 1994". 5: 34
- БЕРОН П. 1995. Експедицията на НИИМ "Югоизточна Азия - 1995". 5: 50
- БЕРОН П. 1996. Владимир Бешков на 60 години. 6: 10
- БЕРОН Р., Р. МИТОВ. 1996. Cave Opilionida in Bulgaria. 6: 17-23
- БЕРОН Р. 1996. Geogarypidae and Olpiidae (Arachnida: Pseudoscorpionida) - new families for the fauna of Bulgaria. 6: 24
- БЕРОН Р. 1996. *Paraphanolophus halffneri* sp. n. - one new larval species of Erythraeidae (Acariformes) from Tabasco, Mexico. 6: 25-28
- БЕРОН П. 1996. Васил Георгиев на 60 години. 6: 36
- БЕРОН П. 1997. Стоице Андриев на 60 години. 8: 8
- БЕРОН П. 1997. Димо Божков на 75 години. 8: 50
- БЕРОН Р. 1997. On the high mountain Isopoda Oniscidea in the Old World. 8: 85-100
- БЕРОН П. 1997. Михаил Йосифов на 70 години. 8: 155-156
- БЕРОН П. 1998. Доц. Ангел Ангелов на 80 години. 9: 70
- БЕРОН П. 1998. Христо Делчев на 60 години. 9: 78
- БЕРОН П. 1998. Чл. кор. Васил Големански на 65 години. 9: 155-156
- БЕРОН Р. 1999. Biodiversity of the high mountain terrestrial fauna in Bulgaria. 10: 13-33
- БЕРОН П. 1999. Сто и десет години Национален природонаучен музей. 10: 34
- БЕРОН П. 1999. Новите диорами в Националния природонаучен музей. 10: 132
- БЕШКОВ С. 1999. *Egira tabori* Hreblay, 1994 - a new species for the European fauna (Lepidoptera: Noctuidae: Hadeninae). 10: 77-83
- БЛАГОЕВ Г. БИЖ ДЕЛЧЕВ Х. 1998.
- БОЕВ З. 1989. Изменчивост на размерите на крилата при чаплиите (сем. Ardeidae - Aves) от България. 1: 36-43
- БОЕВ З. 1990. Parrots (Order Psittaciformes) in the collection of the National Natural History Museum - Sofia. 2: 3-6
- БОЕВ З. 1990. 100 години орнитологични изследвания в България. 2: 25-35
- БОЕВ З. 1991. Орнитологичните колекции на Националния природонаучен музей при БАН. 3: 37-48
- БОЕВ З. 1991. Разпространение и статус на стригояда (*Haematopus ostralegus* L. 1758) (Haematopodidae - Aves) в България. 3: 75-91
- БОЕВ З. 1991. Птиците на римския граг Никополис ад Иструм (II - VI в.) край с. Никоп, Ловечка област. 3: 92-102
- БОЕВ З. 1991. 100 години от рождението на Павел Патеф - основоположник на съвременната орнитология в България. 3: 111-116
- БОЕВ З. 1993. Остеологичните колекции и значението им за орнитологичните изследвания. 4: 3-9
- БОЕВ З. 1993. Видов състав и метрична характеристика на птиците - жертви на бухала (*Bubo bubo* (L., 1758)) (Aves, Strigidae). 4: 47-56

- БОЕВ З. 1993. Неолитни птици от праисторическото селище при Казанлък. 4: 57-67
- БОЕВ З., Г. РИВАРОВ. 1993. Птиците на античния град Кабиле (I хил. пр. н. е. - VI в. н.е.) край с. Кабиле (Бургаска област). 4: 68-77
- БОЕВ З. 1993. Националният природонаучен музей и природозащитата в България. 4: 78-86
- BOEV Z. 1995. On the appearance of the Domestic Fowl (*Gallus gallus domestica*) in Bulgaria and Balkan Peninsula and the question of domestication of Junglefowls (genus *Gallus* Brisson, 1760) in Southeast Europe. 5: 37-49
- BOEV Z. 1995. Eneolithic and Early Bronze Age birds from the sunken settlement at the Sozopol Bay (Bulgarian Black Sea Coast). 5: 51-60
- БОЕВ З. 1995. Птици от средновековни селища в България. 5: 61-67
- BOEV Z. 1996. The Holocene avifauna of Bulgaria (A review of the ornitho-archaeological studies). 6: 59-81
- BOEV Z. 1996. Raptors and Owls (Aves: Falconiformes et Strigiformes) in the archaeological record of Bulgaria. 6: 83-92
- BOEV Z. 1997. Stuart Baker's collection of birds in the National Museum of Natural History (Sofia). 7: 5-12
- БОЕВ З. 1997. Птиците от римското селище Арбанас - 1 край гр. Перник. 7: 28
- BOEV Z. 1997. The Alagoas (Eastern-Brazil Razor-Billed) Curassow - *Mitu mitu* (L.) - a World rarity in the collection of the National Museum of Natural History, Sofia (Aves: Galliformes: Cracidae). 7: 105-108
- БОЕВ З. 1997. 75 години от рождението на Николай Боев - основоположник на съвременната природозащита в България. 8: 9-22
- БОЕВ З. 1997. Из библиографията на Николай Боев. 8: 23-34
- БОЕВ З. 1997. Проф. д-р Николай Йосифович Бурчак-Абрамович (26.09.1900 - 15.10.1997). 8: 126
- БОЕВ З. 1997. Видов състав и темпове в еволюцията на птиците (Aves): преглед на съвременните схващания. 8: 137-146
- БОЕВ З. 1997. Върху някои орнитофаунистични и орнитогеографски особености на България. 8: 147-154
- BOEV Z., E. KARAVANOVA. 1998. *Fulica atra pontica* subsp. n. from the Middle Holocene on the South Black Sea Coast, Bulgaria. 9: 53-69
- BOEV Z. 1998. *Actitis balcanica* sp. n. - a Late Pliocene Sandpiper (Aves: Scolopacidae) from Bulgaria. 9: 71-77
- BOEV Z. 1998. First fossil record of the Snowy Owl *Nyctea scandiaca* (Linnaeus, 1758) (Aves: Strigidae) from Bulgaria. 9: 79-86
- BOEV Z. 1998. Late Pliocene Hawfinches (*Coccothraustes* Brisson, 1760) (Aves: Fringillidae) from Bulgaria. 9: 87-99
- BOEV Z. 1999. On the presence of *Tetrao partium* (Kretzoi, 1962) (Aves: Tetraonidae) in the Late Pliocene of Bulgaria. 10: 85-96
- BOEV Z. 1999. Late Pliocene Bustards (Aves: Otididae) from Western Bulgaria. 10: 97-108
- BOEV Z. 1999. *Regulus bulgaricus* sp. n. - the first fossil Kinglet (Aves: Sylviidae) from the Late Pliocene of Varshets, Western Bulgaria. 10: 109-115
- БОЕВ З. 1999. 60 години от рождението на Таню Мичев - орнитолог, природозащитник, фотограф. 10: 116
- БОЕВ З. Вж РИВАРОВ Г. 1997.
- БОЕВ Н. 1997. Вълкът (*Canis lupus* L., 1758) в България за 100 години (1878 - 1978). 8: 35-49

- БОЕВ Н. 1997. Вълкът (*Canis lupus* L., 1758) във вярванията, фолклора и бита на българина. 8: 51-68
- ВАСИЛЕВ Р. ВИЖ ПЕТРОВА А. 1998.
- ВАСИЛЕВА Е. ВИЖ АТАНАСОВ Н. 1990.
- ВЕНКОВА Д. ВИЖ ПЕТРОВА А. 1999.
- ГАНЕВ Д. ВИЖ НАНКИНОВ Д. 1990.
- ГУЕОРГИЕВ В. 1996. A contribution to the study of the ground-beetle fauna (Coleoptera, Carabidae) from the Osogovo Mountain. I. 6: 29-35
- ГУЕОРГИЕВ В. 1997. Contribution to the study of the ground-beetle fauna of Osogovo Mountain (Bulgaria). II. Morphological and taxonomic investigations of the genus *Molops* Bonelli (Coleoptera: Carabidae: Pterostichini). 7: 19-27
- ГУЕОРГИЕВ В. 1998. Ground-beetles (Coleoptera: Carabidae) collected by Bulgarian zoologists in Republic of Macedonia. 9: 35-51
- ГУЕОРГИЕВ В. 1999. Contribution to the study of the ground-beetle fauna (Coleoptera: Carabidae) of the Osogovo Mountain, Bulgaria. III. 10: 67-76
- ГЕОРГИЕВ К. ВИЖ SPASSOV N. 1999.
- ГЕРАСИМОВА И. ВИЖ ПЕТРОВА А. 1998.
- ГЕРАСИМОВА И. ВИЖ ПЕТРОВА А. 1999.
- ГУАДЕЛЛИ J.-L. ВИЖ DELPECH F. 1991.
- ГЪНЧЕВ Р. 1990. Проучвания върху екстериорните и соматичните белези на кафявата мечка (*Ursus arctos* L., 1758) в България. 2: 67-78
- DEDOV I., P. MITOV. 1998. Species composition of the terrestrial snails (Mollusca: Gastropoda) from coniferous and alpine areas of the Northern Pirin Mountains, Bulgaria. 9: 19-26
- DELPECH F., J.-L. GUADELLI. 1991. Quelques aspects de l'archeozoologie d'après les faunes de la grotte de Temnata a Karloukovo (Bulgarie du nord). 3: 103-110
- ДЕАЧЕВ Х., З. ХУБЕНОВ, Г. БАЛРОБЕВ, Д. ДОБРЕВ. 1998. Съвременни методи за събиране, управляване и съхраняване на фаунистични данни. 9: 143-154
- ДОБРЕВ Д. ВИЖ ДЕАЧЕВ Х. 1998.
- EDITORIAL. 1989. *Historia naturalis bulgarica*. 1: 3-4
- EDITORIAL. 1996. The Bulgarian Ornithological Society is finally established. 6: 82
- IVANOV V. ВИЖ SPASSOV N. 1999.
- IVANOVA T., P. STOEV, B. PETROV. 1995. *Brachytarsina flavipennis* Macquart, 1851 (Diptera, Streblidae), member of a new family for the Bulgarian fauna. 5: 35-36
- ИВАНОВА Т. 1998. Група за изследване и защита на прилепите. 9: 128
- ИЛИЕВ Н. 1997. Останки от смененоиден кон от края на ранния плейстоцен при с. Върбешница, област Монтана. 8: 121-125
- YORDANOVA V. 1995. Lady-birds (Coccinellidae, Coleoptera) from the Bulgarian Black Sea Coast and the Strandzha Region. 5: 29-33
- JORDANOVA V. 1997. Review of the species of Fam. Coccinellidae (Coleoptera) in the collections of the National Museum of Natural History in Sofia. 8: 69-76
- JOSIFOV M. 1999. Heteropterous insects in the Sandanski - Petrich Kettle, Southwestern Bulgaria. 10: 35-66
- ЙОТОВ С. ВИЖ СТОЯНОВ Г. 1999.
- КАРАИВАНОВА Е. ВИЖ БОЕВ З. 1998.
- КАРОВ Ч. 1996. Български минерални колекции и образци във фонда на Националния природонаучен музей при БАН. 6: 3-9
- КАРОВ Ч., С. ПЕТРУСЕНКО. 1997. Пренум от две пегматитови находища в България. 7: 97-103
- КАРОВ Ч. 1997. Срещи и изложби на минерали в ННМ. 7: 104

- КАРОВ Ч. 1998. Академик Ибан Костов на 85 години. 9: 52
- КОЛАРОВ Я. 1990. Нови и редки за фауната на България вугобе Ichneumonidae (Hymenoptera). 2: 19-24
- КОЛАРОВ Я. 1991. Нови и малко известни паразитни ципокрили (Hymenoptera) за българската фауна. 3: 72-74
- KUMANSKI K. 1990. Studies on the fauna of Trichoptera (Insecta) of Korea. I. Superfamily Rhyacophiloidea. 2: 36-60
- КУМАНСКИ К., А. ПОПОВ. 1991. Сто години Национален природонаучен музей. 3: 3-14
- KUMANSKI K. 1991. Studies on the fauna of Trichoptera (Insecta) of Korea. II. Family Leptoceridae. 3: 49-71
- КУМАНСКИ К. 1993. Допълнение към том 15 (Trichoptera, Annulipalpia) и том 19 (Trichoptera, Integripalpia) от поредицата "Фауна на България". 4: 39-46
- КУМАНСКИ К. 1997. Нова библиография за разред Trichoptera. 7: 114
- LAZAROV S. 1998. A contribution to the study of the spiders (Araneae) in Sushtinska Sredna Gora Mountains, Bulgaria. 9: 27-34
- МИТОВ Р. Виж БЕКОН Р. 1996.
- МИТОВ Р. Виж ДЕДОВ И. 1998.
- МИХАЙЛОВА А. 1989. Икhtiологичните колекции в Националния природонаучен музей в София. 1: 22-28
- MLIKOVSKÝ J. 1997. Late Pleistocene birds of Karlukovo, Bulgaria. 7: 59-60
- НАНКИНОВ Д., Д. ГАШЕВ. 1990. Малкоизвестна зоологическа колекция на естественика Владимир Власкоб. 2: 7-11
- НЕДЕВА Д. 1989. Объемная сушка растений для ботанических экспозиций. 1: 65-71
- ОГЛИНОВА-РУМЕЛЮВА Н. 1997. В памет на Бернхард Курциус. 7: 115-120
- RANDOUJSKI I., S. STOICHEV. 1999. Sur la faune de l'eau interstitielle littorale de la bande sableuse entre le système lacustre de "Chabla - Ezeretz" et la Mer Noire. 10: 125-131
- РЕТРОВ В. Виж IVANOVA T. 1995.
- ПЕТРОВА А., И. ГЕРАСИМОВА, Р. БАСИЛЕВ. 1998. Принос към флората на Източните Родопи. 9: 115-127
- ПЕТРОВА А., И. ГЕРАСИМОВА, Д. ВЕНКОВА. 1999. Нови данни за флората на Източни Родопи. 10: 117-123
- ПЕТРУСЕНКО С. 1989. Развитие на минераложките колекции във фонда на Националния природонаучен музей. 1: 14-21
- ПЕТРУСЕНКО С. Виж КАРОВ Ч. 1997.
- ПОПОВ А. 1989. Развитие на Националния природонаучен музей при БАН след 1974 година. 1: 5-13
- ПОПОВ А. 1989. Кратък преглед на развитието на зоологическата наука в България от Освобождението до края на Първата световна война (1878 - 1918 г.). 1: 29-33
- ПОПОВ А. 1991. Ентомологичните колекции на Националния природонаучен музей при БАН. 3: 23-36
- POPOV A. 1993. Raphidiopteren und Neuropteren aus Bulgarien in den Sammlungen des Nationalmuseums in Prag. 4: 16-28
- ПОПОВ А. 1995. Нов том от поредицата "Фауна на България". 5: 28
- ПОПОВ А. 1995. Почина Николай Виходцевски (1912 - 1995). 5: 68
- ПОПОВ А. 1995. В памет на Николай Андриев (1944 - 1994). 5: 69-76
- POPOV A. 1996. Zur Verbreitung der Murmeleontiden in Bulgarien (Neuroptera). 6: 37-47
- ПОПОВ А. 1996. Tranteeva - нова печатна поредица по спелеология. 6: 48

- ПОПОВ А. 1996. В памет на Лиляна Михайлова (1929 - 1995). 6: 93-100
- РОРОВ А. 1997. *Pocillimon belasicensis* nom. nov. (Orthoptera, Tettigoniidae). 7: 17-18
- РОРОВ А. 1997. Neuroptera, Raphidioptera and Mecoptera from Macedonia with two new records of Chrysopidae. 7: 31-33
- ПОПОВ А. 1997. Проучвания върху безгръбначната фауна на високотланинската безлесна зона на Народния парк Централен Балкан. 7: 34
- ПОПОВ А. 1997. Национални конференции по ентомология. 7: 40
- ПОПОВ А., З. ХУБЕНОВ. 1998. Проучвания върху биологичното разнообразие на националните паркове Централен Балкан и Рила по проекта GEF. 9: 100
- ПОПОВ А. 1998. Национален план за действие за опазване на биологичното разнообразие в България. 9: 114
- РОРОВ А. 1998. The genus *Erebia* (Lepidoptera: Nymphalidae) in the Central Balkan National Park, Bulgaria. 9: 129-142
- ПОПОВ А. 1999. Красимир Кумански на 60 години. 10: 6-12
- ПОПОВ А. 1999. Каталог на листоядите (Coleoptera: Chrysomelidae) в България от Блазой Груев и Васил Томов. 10: 84
- ПОПОВ А. 1999. История на Българското ентомологично дружество. 10: 147-164
- ПОПОВ А. биж КУМАНСКИ К. 1991.
- ПРОСТОВ А. 1989. Биогрупи и диорами в природонаучните музеи. 1: 72-78
- РАЙЧЕВ D. биж SPASSOV N. 1997.
- РАЙТSCHEV I. 1997. A new short-winged beetle species (Coleoptera: Staphylinidae) from Osogovo Mt. (Bulgaria). 7: 29-30
- РИВАРОВ G. 1989. On some Chilopoda species (Myriapoda) published by S. Jurinich and K. Verhoeff. 1: 34-35
- РИВАРОВ Г., З. БОЕВ. 1997. Костни останки от дуби и домашни животни от праисторическото селище "Телиш - Редутите" при с. Телиш (Плевенско). 7: 61-70
- РИВАРОВ Г. биж БОЕВ З. 1993.
- SIMEONOVSKI V. биж SPASSOV N. 1997.
- SPASSOV N. 1989. The position of jackals in the *Canis* genus and life-history of the Golden Jackal (*Canis aureus* L.) in Bulgaria and on the Balkans. 1: 44-56
- SPASSOV N. 1990. On the presence and specific position of pangolins (gen. *Manis* L.: Pholidota) in North Mozambique. 2: 61-63
- SPASSOV N. 1990. Note on the coloration and taxonomical status of the Bear (*Ursus arctos* L.) in Bulgaria. 2: 64-66
- SPASSOV N., D. RAYCHEV. 1997. Late Wurm *Panthera pardus* remains from Bulgaria: the European fossil leopards and the question of the probable species survival until the Holocene on the Balkans. 7: 71-96
- SPASSOV N. 1997. Evidences for a Late Pleistocene isolation and a separate taxonomic status of the Mediterranean Brown Bear and the conservation value of the Balkan bear population. 7: 109-113
- СЛАДКОВ Н. 1997. Николка Боев - in memoriam (1922 - 1985). 8: 6-7
- SPASSOV N., V. SIMEONOVSKI, G. SPIRIDONOV. 1997. The Wild Cat (*Felis silvestris* Schr.) and the Feral Domestic Cat: problems of the morphology, taxonomy, identification of the hybrids and purity of the wild population. 8: 101-120
- SPASSOV N. 1998. A new Late Villafranchian locality of vertebrate fauna - Slivnitsa (Bulgaria) and the carnivore dispersal events in Europe on the Pliocene / Pleistocene boundary. 9: 101-113
- SPASSOV N., K. GEORGHIEV, V. IVANOV, P. STOEV. 1999. Study on the potential ecological corridors between the local populations of the Brown Bear in Bulgaria. 10: 133-146

- SPASSOV N. Виж SPIRIDONOV G. 1989.
- SPIRIDONOV G., N. SPASSOV. 1989. The Otter (*Lutra lutra* L., 1758) in Bulgaria, its state and conservation. 3: 15-22
- SPIRIDONOV G. Виж SPASSOV N. 1997.
- СТАНЕВ С. 1991. Ботаническите колекции на Националния природонаучен музей при БАН. 3: 15-22
- СТАНЕВ С. 1991. Малко известни имена от българската ботаника. Васил Кобачев. 3: 117-122
- СТАНЕВ С. 1993. Малко известни имена от българската ботаника. Александър К. Дряновски. 4: 87-92
- СТАНИМИРОВА Л. Виж СЪБЧЕВ М. 1998.
- СТЕФАНИОВ П. 1993. Малко известен хербарий на лейди Емили Странзфорг. 4: 10-15
- СТОЕВ Р. Виж IVANOVA T. 1995.
- СТОЕВ Р. Виж SPASSOV N. 1999.
- СТОИЧЕВ С. Виж PANDOURSKI I. 1999.
- СТОЈАНОВ А. 1997. Neue Daten über die syrische Schaufelkröte (*Pelobates syriacus balcanicus* Kar.) in Bulgarien (Amphibia: Anura: Pelobatidae). 7: 35-39
- СТОЈАНОВ А. 1997. Somatometrische und verhaltensbiologische Untersuchungen an jungen griechischen Landschildkröten - *Testudo hermanni hermanni* Gmel. (Reptilia: Chelonia: Testudinidae). 7: 41-58
- СТОЈАНОВ А. 1997. Die herpetologischen Sammlungen des Nationalen Naturhistorischen Museums in Sofia. 1. Schwanzlurche (Amphibia: Caudata). 8: 77-84
- СТОЯНОВ Г., С. ЙОТОВ. 1999. Орнитологът Румен Кирилов Тодоров (1967 - 1994). 10: 124
- СЪБЧЕВ М., Л. СТАНИМИРОВА. 1998. Разпространение на правите сладководни раци (Crustacea: Decapoda) и техните епibiонти от род *Branchiobdella* (Annelida: Branchiobdellae), *Hystericosoma chappuisi* Michaelsen, 1926 (Annelida: Oligochaeta) и *Nitocrella divaricata* (Crustacea: Copepoda) в България. 9: 5-18
- ТНІВАНД J.-M. 1995. Collemboles de Bulgarie. I. 5: 19-27
- УЗІНОВ D. 1997. Endemic plants on granitic terrains of the North Pirin Mountain - ecological and phytogeographical remarks. 8: 127-136
- ХУБЕНОВ З. 1996. Фаунистично разнообразие на България - безгръбначни животни. 6: 11-16
- ХУБЕНОВ Z. 1996. Zoogeographische Charakteristik der bulgarischen Raupenfliegen (Diptera, Tachinidae). 6: 49-58
- ХУБЕНОВ З. Виж ДЕЛЧЕВ X. 1998.
- ХУБЕНОВ З. Виж ПОПОВ А. 1998.

Постъпила на 14.2.2000

Адрес на автора:

Алекси Попов

Национален природонаучен музей при БАН

бул. Цар Освободител 1

1000 София

Ten years of *Historia naturalis bulgarica*

Alexi POPOV

(S u m m a r y)

The National Museum of Natural History (the former Royal Museum) is one of the oldest research institutes in Bulgaria with a 110-year history. Its journal, *Bulletin of the Royal Institutes of Natural History in Sofia* (*Izvestia na Tsarskite prirodonauchni instituti v Sofia*; 16 volumes, 1928 - 1943), contains substantial scientific contributions in zoology and botany and descriptions of 260 taxa and forms of animals and plants new to the science. It has played a considerable role in the attainment of a high international recognition of the Museum. The journal was initiated and financed by King Boris III. It was edited and published by Dr Iwan Buresch, member of the Bulgarian Academy of Sciences. It comprises 168 papers, mainly in German, written by 15 Bulgarian and 62 foreign authors. Another journal, *Bulletin of the Zoological Institute with Museum* (*Izvestia na Zoologicheskia institut s muzei*; vol. 10 - 41, 1961 - 1974), was published in the years when the Museum lost its independent status.

In 1975 the Scientific Secretariate of the Bulgarian Academy of Sciences decided to start the publishing of a new periodical series at the request of the Museum. For ten years the annual offers of the Museum for the publication of the first issues of the journal were refused. The series was named *Historia naturalis bulgarica*. Ten of its issues were published in the period of 1989 - 1999. The main trends in the development of the journal in this period are: to increase the volume of the issues; to switch over to autonomous publishing; to increase the number of papers written in foreign languages; to improve the quality of the illustrations. The printing of the first five issues was financed by the Bulgarian Academy of Sciences, and that of the remaining five by the Ministry of the Environment and the National Museum of Natural History. The ten issues comprise 1144 pages of 114 papers, written mostly in Bulgarian or in English, and of 29 short notes. A list of their titles is given in the paper. The total number of the authors is 61. The journal is sent out for book exchange up to 184 scientific institutions abroad by the Central Library of the Bulgarian Academy of Sciences.